

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-T
Datum: 14. maj 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

U sastavu: sudija Christoph Flügge, predsjedavajući
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua
sudija Prisca Matimba Nyambe

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 14. maja 2012.

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

JAVNO

**OBJEDINJENA ODLUKA PO ZAHTJEVIMA TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE
DOKAZA BEZ POSREDSTVA SVJEDOKA I ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA
ODLAGANJE ROKOVA**

Tužilaštvo

g. Peter McCloskey

Optuženi

Zdravko Tolimir

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po (1) "Zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis četrnaest dokumenata bez posredstva svjedoka", podnesenom na povjerljivoj osnovi 30. marta 2012. (dalje u tekstu: Zahtjev od 30. marta); (2) "Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dva dokazna predmeta bez posredstva svjedoka", podnesenom 10. aprila 2012. (dalje u tekstu: Zahtjev od 10. aprila i, zajedno, zahtjevi za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka); i (3) "Hitnom zahtjevu za odlaganje rokova" koji je podnio optuženi, zavedenom na engleskom jeziku 24. aprila 2012. (dalje u tekstu: Zahtjev za odlaganje rokova) i ovim donosi objedinjenu odluku u vezi s tim zahtjevima.

I. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

A. Zahtjevi za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka

1. Opšti argumenti

1. U Zahtjevu od 30. marta i Zahtjevu od 10. aprila, tužilaštvo traži prihvatanje 14, odnosno dva dokumenta (dalje u tekstu, zajedno: predloženi dokazni predmeti), bez posredstva svjedoka na osnovu pravila 73, 89(C) i 94(B) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).¹ Zahtjevi za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka takođe obuhvataju zahtjev tužilaštva da doda četiri od tih dokumenata – s brojevima na osnovu pravila 65ter: 07624, 07625, 07626 i 07627 – na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter prije nego što oni budu uvršteni u spis.²

2. Tužilaštvo tvrdi da je svaki od predloženih dokaznih predmeta relevantan i ima dokaznu vrijednost za suštinska pitanja pokrenuta u Optužnici, te iznosi detaljnije argumente u vezi s konkretnom relevantnošću svakog od njih.³ Kako navodi tužilaštvo, svaki od predloženih dokaznih predmeta posjeduje propisane pokazatelje pouzdanosti i autentičnosti za prihvatanje bez posredstva svjedoka, a njihovo uvrštavanje u spis je u interesu pravde jer će Pretresno vijeće tako pred sobom imati najpotpuniji spis.⁴

¹ Zahtjev od 30. marta, par. 1; Zahtjev od 10. aprila, par. 1.

² *Ibid.*

³ Zahtjev od 30. marta, par. 2, 8–12; Zahtjev od 10. aprila, par. 2, 9–22.

⁴ Zahtjev od 30. marta, par. 2, 24; Zahtjev od 10. aprila, par. 2, 14.

3. Budući da se argumenti izneseni u "Odgovoru na Zahtev tužilaštva za uvrštavanje četrnaest dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka" (dalje u tekstu: *Odgovor na Zahtjev od 30. marta*) odnose na konkretne predložene dokazne predmete ili njihove kategorije, oni će biti predloženi pojedinačno dalje u tekstu.⁵

2. Konkretni argumenti

(a) Zahtjev od 30. marta

(i) Predloženi dokumenti u vezi s forenzičkim dokazima

4. Dokument pod brojem 07625 na osnovu pravila 65ter je dokument pod naslovom "Dopunjeni rezime forenzičkog dokaznog materijala – ekshumacija grobnica i otkrivanje površinskih ostataka u vezi sa Srebrenicom", dok je broj 07264 na osnovu pravila 65ter povjerljivi dodatak broju 07625 na osnovu pravila 65ter, pri čemu je autor oba ta dokumenta Dušan Janc i oni nose datum 13. januara 2012.⁶ Kako navodi tužilaštvo, ovi dokumenti zajednički obuhvataju ažurirani izvještaj koji sadrži "najnovije forenzičke dokaze o masovnim grobnicama u vezi sa Srebrenicom", do kojih se došlo istom metodologijom koju je Janc primijenio u svom izvještaju iz aprila 2010., za koji je Vijeće konstatovalo da je dovoljno pouzdan i prihvatilo ga kao dokazni predmet P00170.⁷

5. Podsjećajući da pravilo 85 propisuje konkretan redoslijed izvođenja dokaza, optuženi tvrdi da je, kako bi dodalo dokument broj 07264 na osnovu pravila 65ter i dokument broj 07625 na osnovu pravila 65ter na Spisak svjedoka na osnovu pravila 65ter, tužilaštvo moralo navesti razloge iz kojih njihovo dodavanje nije zatražilo u ranijoj fazi,⁸ ili navesti razloge za prihvatanje tih dokumenata kao dokaza u postupku pobijanja.⁹ Kako tvrdi optuženi, zahtjevi tužilaštva u vezi s dokumentom broj 07624 na osnovu pravila 65ter i dokumentom broj 07625 na osnovu pravila 65ter su "stavili odbranu u dosta nezgodnu poziciju, i u vremenski

⁵ *Odgovor na Zahtev tužilaštva za uvrštavanje u spis četrnaest dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka*, zaveden na engleskom jeziku 9. maja 2012. Vijeće napominje da optuženi nije dostavio odgovor na *Zahtjev od 10. aprila*.

⁶ *Zahtjev od 30. marta*, par. 9–10; dokument broj 07625 na osnovu pravila 65ter; dokument broj 07624 na osnovu pravila 65ter.

⁷ *Zahtjev od 30. marta*, par. 10.

⁸ *Odgovor na Zahtjev od 30. marta*, par. 6. Optuženi dalje napominje da dokument broj 07625 nosi datum 13. januara 2012.

⁹ *Odgovor na Zahtjev od 30. marta*, par. 8.

tesnac".¹⁰ Optuženi tvrdi da, uslijed obimnosti dokumenta broj 07624 na osnovu pravila 65ter i dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter, "rad na [Završnom podnesku] praktično morao da bude obustavljen" i da potreba da se preduzmu mjere za daljnju analizu tih dokumenata "može da ugrozi podnošenje" Završnog pretresnog podneska optuženog "čak i u vremenskom periodu za koji je odbrana tražila produženje roka".¹¹ U svakom slučaju, kako tvrdi optuženi, tužilaštvo bi moralo iznijeti dodatne detaljne argumente kako bi obrazložilo zašto bi prihvatanje dokumenta broj 07624 na osnovu pravila 65ter i dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter bilo u interesu pravde poslije zaključenja izvođenja dokaza odbrane.¹²

6. Optuženi dalje napominje da je nejasno da li tužilaštvo Deana Manninga, koji je autor više izvještaja vezanih za dokument broj 07625 na osnovu pravila 07625, smatra vještakom, te da je, ako je tako, tužilaštvo trebalo na osnovu pravila 94bis podnijeti zahtjev za dodavanje dokumenta broj 07624 na osnovu pravila 65ter i dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.¹³ Najzad, optuženi naglašava da Zahtjev od 30. marta ne razjašnjava odnos između dokaznog predmeta P01777 "Nestali iz Srebrenice – Izvještaj iz 2009. o provođenju identifikacije na osnovu DNK od strane Međunarodne komisije za nestale osobe" i dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter i tvrdi da ta dva dokumenta "sadrže veliki broj podataka iste prirode, a koji se sada znatno razlikuju".¹⁴ U tom pogledu, optuženi predlaže da se tužilaštvu naloži da precizira koji dijelovi dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter se razlikuju od dokaznog predmeta P00170, da navede izvor informacija za svaku konkretnu dopunu i da li su ti izvori već u spisu, i da konkretno navede u kojoj mjeri se dokument broj 07625 na osnovu pravila 65ter razlikuje od dokaznog predmeta P01777.¹⁵

7. Dokument broj 05756 na osnovu pravila 65ter je *corrigendum* ranije verzije Izvještaja koji je Janc podnio u aprilu 2010. a koji je pripremljen u martu 2009.¹⁶ Tužilaštvo tvrdi da dokazni predmet P00170 "sadrži" dokument broj 05756 na osnovu pravila 65ter u kom su navedene dodatne pojedinosti o broju tijela koja treba izuzeti od ukupnog broja tijela

¹⁰ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 19.

¹¹ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 9.

¹² Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 6, 8.

¹³ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 11–13.

¹⁴ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 15–16.

¹⁵ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 17–18.

ekshumiranih i identifikovanih u masovnoj grobnici Glogova navedenog u dokaznom predmetu P00170.¹⁷

8. Imajući u vidu tvrdnju tužilaštva da je "*corrigendum* uvršten" u dokazni predmet P00170, optuženi tvrdi da je dokument broj 05756 na osnovu pravila 65ter "bespredmetan, ili suvišan" i da zahtjev za njegovo uvrštavanje u spis treba odbiti".¹⁸

(ii) Predloženi dokazni predmeti u vezi s optuženim

9. Dokument broj 04871 na osnovu pravila 65ter je ocjena rada optuženog u VRS-u koju je potpisao Ratko Mladić i koja nosi datum 18. jula 1994.¹⁹ Tužilaštvo tvrdi da je, budući da su na njemu službeni pečat VRS-a i Mladićev potpis, taj dokument dovoljno pouzdan da bude prihvaćen i da pokazuje istaknuto mjesto optuženog u Glavnom štabu VRS-a, kao i izuzetno poštovanje koje je Mladić imao prema njemu.²⁰

10. Optuženi tvrdi da dokument broj 04871 na osnovu pravila 65ter potkrepljuje njegovu tezu i ne protivi se njegovom uvrštavanju u spis.²¹

11. Dokument broj 03946 na osnovu pravila 65ter je naređenje od 18. avgusta 1994. koje je optuženi izdao Obavještajnom odjeljenju Sarajevsko-romanijskog korpusa, a odnosi se na transport jednog ratnog zarobljenika.²² Tužilaštvo tvrdi da je taj dokument, budući da je na njemu službeni pečat Sarajevsko-romanijskog korpusa, autentičan i pouzdan.²³ Kako navodi tužilaštvo, dotični dokument ukazuje na to da se optuženi "lično bavio pitanjima koja se odnose na ratne zarobljenike" i ima dokaznu vrijednost u vezi s njegovom ulogom i odgovornošću tokom perioda na koji se odnosi Optužnica.²⁴

12. Optuženi tvrdi da se dokument broj 03946 na osnovu pravila 65ter "ne odnosi na činjenice od značaja za ustanovljavanje događaja, niti odgovornosti Zdravka Tolimira za

¹⁶ Vijeće napominje da se Izvještaj iz marta 2009. pojavljuje na Spisku dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter kao dokument broj 05754 na osnovu pravila 65ter, koji nije uvršten u spis.

¹⁷ Zahtjev od 30. marta, par. 11 (gdje se upućuje na dokazni predmet P00170, str. 40).

¹⁸ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 21–22.

¹⁹ Zahtjev od 30. marta, par. 12.

²⁰ *Ibid.*

²¹ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 23.

²² Zahtjev od 30. marta, par. 13.

²³ *Ibid.*

²⁴ *Ibid.*

dogadaje u julu 1995. godine",²⁵ što Vijeće tumači kao tvrdnju da je dokument broj 03946 irelevantan za činjenice u ovom predmetu.

(iii) Predloženi dokazni predmeti u vezi s ljudima i događajima na srebreničkom području u periodu od maja do jula 1995.

13. Dokument broj 00431 na osnovu pravila 65ter sadrži 20 strana s računima iz hotela "Fontana" na kojima su navedene noći tokom kojih je više ljudi bilo smješteno u tom hotelu.²⁶ On ima i naslovnu stranu na kojoj je službeni pečat i koja pokazuje sveukupan račun naplaćen Bratunačkoj brigadi krajem jula 1995.²⁷ Konkretno, sedma strana te zbirke, na kojoj je datum 15. juli 1995., pokazuje da je Vujadin Popović proveo dvije noći u hotelu "Fontana".²⁸ Tužilaštvo tvrdi da Vijeće može formalno primiti na znanje autentičnost dokumenta broj 00431 na osnovu pravila 65ter u skladu s pravilom 94(B) zbog toga što je on prihvaćen u predmetu *Popović i drugi*.²⁹

14. Dokument broj 02737 na osnovu pravila 65ter je službeni dokument Bratunačke brigade od 25. jula 1995. koji je potpisan za Vidoja Blagojevića i kojim se daje odobrenje Ljubiši Beari za korištenje sobe u hotelu "Fontana" od 13. do 17. jula 1995.³⁰ Tužilaštvo izjavljuje da na tom dokumentu stoji službeni pečat.³¹

15. Optuženi tvrdi da "ne vidi potrebu za ovim dokumentima", ali se ne protivi njihovom uvrštavanju u spis.³² On takođe tvrdi da dokument broj 00431 na osnovu pravila 65ter i dokument broj 02737 na osnovu pravila 65ter nisu relevantni za sastanke u hotelu "Fontana".³³

16. Dokument broj 05885 na osnovu pravila 65ter je naređenje Drinskog korpusa od 29. maja 1995. godine s otkucanim potpisom Milenka Živanovića koje je upućeno Zvorničkoj i Bratunačkoj brigadi kao i Bataljonu Skelani, kojim se naređuje da se ABiH spriječi da uđe na

²⁵ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 32.

²⁶ Zahtjev od 30. marta, par. 14; dokument broj 00431 na osnovu pravila 65ter.

²⁷ Zahtjev od 30. marta, par. 14; dokument broj 00431 na osnovu pravila 65ter.

²⁸ Zahtjev od 30. marta, par. 14; dokument broj 00431 na osnovu pravila 65ter, str. 7.

²⁹ Zahtjev od 30. marta, par. 14.

³⁰ Zahtjev od 30. marta, par. 15; Dokument broj 02737 na osnovu pravila 65ter. Vijeće napominje da, iako tužilaštvo tvrdi da dotični dokument Beari daje odobrenje za korištenje sobe do 16. jula 1995., u samom dokumentu navodi se datum 17. juli 1995.

³¹ Zahtjev od 30. marta, par. 15.

³² Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 24–25.

³³ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 25.

područje Zelenog Jadra poslije povlačenja UNPROFOR-a s kontrolnog punkta Zeleni Jadar.³⁴ Tužilaštvo tvrdi da je dokument broj 05885 na osnovu pravila 65ter dio zbirke Drinskog korpusa, čiju je autentičnost opisao svjedok Tomasz Blaszczyk, i da, budući da je dokument broj 05885 na osnovu pravila 65ter prihvaćen u predmetu *Popović*, Vijeće može formalno primiti na znanje njegovu autentičnost.³⁵ Po mišljenju tužilaštva, taj dokument pruža "važan kontekstualni dokaz o događajima koji su prethodili napadu" na Srebrenicu.³⁶

17. Optuženi se ne protivi prihvatanju dokumenta broj 05885 na osnovu pravila 65ter, ali osporava način na koji je tužilaštvo okarakterisalo taj dokument. Po mišljenju optuženog, taj dokument se odnosi na uspostavljanje odbrambene linije za sprečavanje ABiH da zauzme konkretnu teritoriju i "n[e] može [se] smestiti u kontekst planova napada na Srebrenicu".³⁷

18. Dokument broj 00057 na osnovu pravila 65ter i dokument broj 00058 na osnovu pravila 65ter su javni bezbjednosni izvještaji od 12., odnosno 13. jula 1995. godine, na kojima je otkucan potpis Dragomira Vasića, načelnika Centra javne bezbjednosti Zvornik.³⁸ Tužilaštvo tvrdi da Vijeće može formalno primiti na znanje autentičnost oba ta dokumenta budući da su oni prihvaćeni u predmetu *Popović i drugi*.³⁹ Po mišljenju tužilaštva, ovi dokumenti pokazuju učestvovanje MUP-a Zvornik u obezbjeđenju i blokiranju puteva u Konjević Polju i Sandićima i njihovoj okolini 12. i 13. jula i konkretno ga smješta na područje na kom je duž rijeke Jadar 16 muslimanskih zarobljenika uhvaćeno i pogubljeno kasnije istog dana.⁴⁰

19. Optuženi se takođe ne protivi prihvatanju dokumenta broj 00057 na osnovu pravila 65ter i dokumenta broj 0058 na osnovu pravila 65ter, iako on sugerije da ti dokumenti potkrepljuju tezu odbrane o "velikom broju lica koja su izgubila život u borbenim dejstvima", te da nije bilo saradnje između VRS-a i MUP-a.⁴¹

20. Dokument broj 00046 na osnovu pravila 65ter je dnevni borbeni izvještaj Glavnog štaba VRS-a upućen predsjedniku Republike Srpske i u više korpusa VRS-a, s otkucanim

³⁴ Zahtjev od 30. marta, par. 16; dokument broj 05885 na osnovu pravila 65ter.

³⁵ Zahtjev od 30. marta, par. 16.

³⁶ *Ibid.*

³⁷ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 27.

³⁸ Zahtjev od 30. marta, par. 17; dokument broj 00057 na osnovu pravila 65ter; dokument broj 00058 na osnovu pravila 65ter.

³⁹ Zahtjev od 30. marta, par. 17.

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 28.

potpisom Radivoja Miletića koji je zastupao načelnika Štaba od 14. jula 1995.⁴² U tom izvještaju se navodi da se "veći broj odbeglih Muslimana predaje" jedinicama Drinskog korpusa,⁴³ što, po mišljenju tužilaštva, pokazuje znanje Glavnog štaba o zarobljavanju velikog broja Muslimana 14. jula.⁴⁴ Tužilaštvo tvrdi da su na tom dokumentu prijemni pečat i potpis primaoca i da Vijeće može formalno primiti na znanje autentičnost tog dokumenta zato što je prihvaćen u predmetu *Popović i drugi*.⁴⁵

21. Odgovor ne sadrži osvrt na dokument broj 00046 na osnovu pravila 65ter.

(vi) Predloženi dokazni predmeti u vezi sa sistemima veza VRS-a

22. Tužilaštvo tvrdi da i dokazni predmet P01000 (označen radi identifikacije) i dokazni predmet P01001 (označen radi identifikacije) pokazuju da su organi bezbjednosti VRS-a, pod sveukupnom odgovornošću optuženog, bili odgovorni za bezbjednost informacija i da je VRS raspolagao sredstvima za kripto-zaštitu povjerljivih podataka.⁴⁶

23. Konkretno, dokazni predmet P01000 (označen radi identifikacije) je dokument čiji je autor Vujadin Popović, s njegovim otkucanim potpisom, koji je upućen obavještajnim i bezbjednosnim organima više brigada i korpusa VRS-a.⁴⁷ Tužilaštvo tvrdi da Popović naglašava rizike u pogledu povjerljivosti radio-veza i upozorava da treba preduzeti sve mjere kako bi se obezbijedilo prenošenje povjerljivih podataka korištenjem kriptografske zaštite podataka i da to pokazuje značaj koji je VRS pridavao zaštiti tajnih vojnih podataka.⁴⁸ Tužilaštvo dalje tvrdi da taj dokument predstavlja dio kolekcije Drinskog korpusa čiju je autentičnost opisao svjedok Tomasz Blasczyk, te da je dokazni predmet P01000 (označen radi identifikacije) prihvaćen u predmetu *Popović i drugi*.⁴⁹

24. Dokazni predmet P01001 (označen radi identifikacije) je dokument od 1. septembra 1995. koji je upućen u više odsjeka za bezbjednost pri korpusima,⁵⁰ za koji tužilaštvo tvrdi da

⁴² Zahtjev od 30. marta, par. 18; dokument broj 00046 na osnovu pravila 65ter, str. 1, 4.

⁴³ Zahtjev od 30. marta, par. 18; dokument broj 00046 na osnovu pravila 65ter, str. 3.

⁴⁴ Zahtjev od 30. marta, par. 18.

⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁶ Zahtjev od 30. marta, par. 20.

⁴⁷ Zahtjev od 30. marta, par. 19; dokazni predmet P01000 (označen radi identifikacije).

⁴⁸ Zahtjev od 30. marta, par. 19.

⁴⁹ Zahtjev od 30. marta, par. 19.

⁵⁰ Dokazni predmet P01001 (označen radi identifikacije).

nosi otkucani potpis Ljubiše Beare i da ga je on poslao.⁵¹ Po mišljenju tužilaštva, Beara "napominje da je prijeko potrebno" da korisnici relejnih i radio veza koriste zaštićene linije i šifroteleprinterske veze za prijenos povjerljivih podataka i da maksimalno primjenjuju razgovornike.⁵²

25. Optuženi tvrdi da se ni P01000 (označen radi identifikacije) ni P011001 (označen radi identifikacije) ne "odnose na događaje koji su obuhvaćeni" Optužnicom.⁵³ On takođe osporava tužiočevu interpretaciju tih dokumenata, tvrdeći da je uobičajena praksa da se tajni vojni podaci štite i da su tu dužnost imali komandanti svih struktura vojske, a ne organi bezbjednosti.⁵⁴

(v) Dokument broj 02937b na osnovu pravila 65ter (povjerljivo)

26. Dokument broj 02937b na osnovu pravila 65ter je povjerljiva presretnuta poruka od 12. jula 1995. godine u 12:10 sati.⁵⁵ Tužilaštvo napominje da je, u "Odluci po Zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka" od 20. januara 2012., Vijeće je odbilo da ga uvrsti u spis budući da u elektronskom sistemu za vođenje suđenja (dalje u tekstu: *e-court*) nije bio dostupan njegov prijevod na engleski jezik,⁵⁶ ali navodi da je taj prijevod sada dostupan i upućuje na argumente koje je iznijelo u "Zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka",⁵⁷ u kom je tužilaštvo navelo da su učesnici u razgovoru zabilježenom u dokumentu broj 02937 na osnovu pravila 65ter bili Radislav Krstić, načelnik Štaba Drinskog korpusa i Rajko Krsmanović oficir za transport Drinskog korpusa.⁵⁸ Kako navodi tužilaštvo, Krstić upućuje Krsmanovića da smjesta pošalje autobuse,⁵⁹ i to uputstvo treba sagledati u kontekstu dokaznog predmeta P00244, koji bilježi jedan raniji razgovor,⁶⁰ i dokaznog predmeta

⁵¹ Zahtjev od 30. marta, par. 20.

⁵² *Ibid.* V. takođe dokazni predmet P01001 (označen radi identifikacije), str. 3.

⁵³ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 30.

⁵⁴ Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 29.

⁵⁵ Zahtjev od 30. marta, par. 21; dokument broj 02937b na osnovu pravila 65ter.

⁵⁶ Zahtjev od 30. marta, par. 21 (gdje se poziva na Odluku po Zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka, 20. januar 2012., par. 13).

⁵⁷ Zahtjev od 30. marta, par. 21-22.

⁵⁸ Zahtjev tužilaštva za uvrštavanje u spis 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka, 27. septembar 2011., Dodatak B.

⁵⁹ *Ibid.*

⁶⁰ *Ibid.*

P01564a, koji sadrži rezime razgovora zabilježenog u dokumentu broj 02937b na osnovu pravila 65ter.⁶¹

27. Optuženi se poziva na "stav odbrane u pogledu presretnutih komunikacija kao dokaza ... [koji je] više puta iznesen tokom suđenja" i odbija ponavljati iste argumente.⁶²

(b) Zahtjev od 10. aprila

28. Tužilaštvo predlaže prihvatanje dva dokumenta, dokumenta broj 07626 na osnovu pravila 65ter i dokumenta broj 07267 na osnovu pravila 07627, koji su oba, kako tvrdi, obavještajni izvještaji s otkucanim potpisom optuženog koje je on poslao 22. juna 1995.⁶³ Po mišljenju tužilaštva, oba dokumenta odnose se na događaje na području Srebrenice i Žepe 21. i 22. juna 1995. i stoga su relevantni za dokazivanje učešća Uprave za obavještajno-bezbjednosne poslove u pripremama za napade na dvije enklave, kao i prisustva optuženog u Crnoj Rijeci i njegovog znanja o aktivnostima 10. diverzantskog odreda.⁶⁴ Tužilaštvo dalje navodi da oba dokumenta imaju identifikacioni strogo povjerljivi broj Sektora za obavještajno-bezbjednosne poslove Glavnog štaba, kao i pečat na posljednjoj strani koji odgovara pečatu koji se pojavljuje na drugim porukama Glavnog štaba i stoga posjeduje dovoljno pokazatelja pouzdanosti za prihvatanje bez posredstva svjedoka.⁶⁵

29. Vijeće napominje da optuženi nije dostavio odgovor na Zahtjev od 10. aprila.

B. Zahtjev za odlaganje rokova

30. Zahtjev optuženog za odlaganje rokova obuhvata dva zahtjeva za odlaganje važećih rokova za njega za (1) odgovor na Zahtjev od 30. marta i za (2) podnošenje njegovog Završnog podneska. Budući da je Zahtjev za odlaganje rokova podnesen na engleskom jeziku dva dana prije isteka roka za odgovor optuženog na Zahtjev od 30. marta, pošto je razmotrilo argumente strana u postupku, Vijeće je djelimično odobrilo Zahtjev za odlaganje rokova i do

⁶¹ Zahtjev od 30. marta, par. 22. Vijeće napominje da se u tom pogledu argument tužilaštva razlikuje od argumenta sadržanog u Dodatku B Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka, u kom je tužilaštvo izjavilo da je dokazni predmet P01564a bio "kasniji razgovor". Zahtjev tužilaštva za prihvatanje 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka, 27. septembar 2011., Dodatak B.

⁶² Odgovor na Zahtjev od 30. marta, par. 31.

⁶³ Zahtjev od 10. aprila, par. 8–10; dokument broj 07626 na osnovu pravila 65ter; dokument broj 07627 na osnovu pravila 65ter.

⁶⁴ Zahtjev od 10. aprila, par. 10–12.

⁶⁵ Zahtjev od 10. aprila, par. 12.

3. maja 2012. produžilo rok za dostavljanje odgovora na Zahtjev od 30. marta.⁶⁶ Shodno tome, Vijeće će ovdje ograničiti svoju diskusiju na zahtjev optuženog za odlaganje roka za podnošenje Završnog podneska.

31. Optuženi tvrdi da je Zahtjev od 30. marta podnesen u "veoma kasnoj fazi" i da "znatno remeti postupak izrade" njegovog Završnog podneska,⁶⁷ pošto "značajan vremenski period" mora da posveti analizi predloženih dokaznih predmeta, a posebno dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter.⁶⁸ Optuženi takođe tvrdi da mu je potreban "značajan vremenski period" za pregled dokumentacije predočene u predmetu *Karadžić* i, pored toga, da mu povjerljivi materijali iz tog predmeta još nisu objelodanjeni.⁶⁹ Na toj osnovi, optuženi traži odlaganje roka do 20. juna 2012. radi "preduzimanja radnji vezanih za analizu" dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter i dokumenta broj 07624 na osnovu pravila 65ter i "dokaza čije je uvrštavanje u spis tužilaštvo zahtevalo", te navodi da ne vjeruje da će odlaganje roka koje on traži uticati na vrijeme za iznošenje završnih riječi ili na ukupni raspored suđenja.⁷⁰

32. Iako prepušta Vijeću da o tome donese odluku na osnovu svojih diskrecionih ovlaštenja, tužilaštvo traži da se svaki novi rok za podnošenje Završnog podneska optuženog primjenjuje podjednako na obje strane u postupku.⁷¹

⁶⁶ Tužilaštvo je 26. aprila 2012. dostavilo svoj "Odgovor na hitni zahtjev optuženog za odlaganje rokova". U vezi sa svojim zahtjevom za odlaganje roka za odgovor na Zahtjev od 30. marta, optuženi je naveo da dokumenti broj 07624 i 07625 još nisu prevedeni i da je za analizu dokumenta broj 07625 potrebno dosta vremena, budući da je on "izmenjen u značajnoj meri" i da mu je potrebno vrijeme da analizira predložene dokazne predmete kako bi odlučio da li bi bilo neophodno da za prihvatanje predloži dodatne argumente koji bi bili relevantni za pitanja pokrenuta u predloženim dokaznim predmetima. Zahtjev za odlaganje rokova, par. 7–8. Tužilaštvo je u svom odgovoru potvrdilo "hitne okolnosti" na kojima se zasnivaju zahtjevi optuženog, prepustilo Vijeću da o tome donese odluku na osnovu svojih diskrecionih ovlaštenja, obavijestilo Vijeće da je prijevod dokumenta broj 07625 dostavljen odbrani 25. aprila 2012. i navelo da je dokument broj 07624 na osnovu pravila 65ter, iako još nije preveden, "samo ažurirani spisak" žrtava koji se daje u dokaznom predmetu P00167. Odgovor tužilaštva na Hitan zahtjev optuženog za odlaganje rokova, par. 1–2. Na tim osnovama, Vijeće je odobrilo – neslužbenom komunikacijom koja ovim postaje službena – odlaganje roka za dostavljanje odgovora optuženog na Zahtjev od 30. marta do 3. maja 2012.

⁶⁷ Zahtjev za odlaganje rokova, par. 4.

⁶⁸ Zahtjev za odlaganje rokova, par. 11.

⁶⁹ Zahtjev za odlaganje rokova, par. 12.

⁷⁰ Zahtjev za odlaganje rokova, par. 13, 15.

⁷¹ Odgovor tužilaštva na Hitni zahtjev optuženog za odlaganje rokova, par. 1, 3.

II. MJERODAVNO PRAVO

A. Zahtjevi za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka

1. Pravilo 65ter

33. Vijeće podsjeća da, u skladu s praksom Međunarodnog suda, u okviru primjene diskrecionog ovlaštenja za vođenje pretresnog postupka, pretresno vijeće može odobriti zahtjev za izmjenu spiskova dokaznih predmeta neke strane u postupku ako se uvjeri da je to u interesu pravde,⁷² pri čemu mora pažljivo odvagati sve predložene izmjene u odnosu na prava optuženog na pravično suđenje i odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane na osnovu članova 20(1) i 21(4)(b) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut).⁷³ U svojoj procjeni, Vijeće mora razmotriti da li je materijal čije prihvatanje traži tužilaštvo *prima facie* relevantan i da li je vjerovatno da će imati dokaznu vrijednost, kao i to da li je tužilaštvo pokazalo opravdan razlog za izmjenu spiska, imajući u vidu složenost predmeta, istrage koje su u toku i prevođenje dokumenata i drugih materijala.⁷⁴

2. Prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka

34. Pravilo 89 u relevantnom dijelu predviđa sljedeće:

- (C) Vijeće može prihvatiti bilo koji relevantan dokaz za koji smatra da ima dokaznu vrijednost.
- (D) Vijeće može izuzeti dokaz ako potreba da se osigura pravično suđenje znatno preteže nad njihovom dokaznom vrijednošću.

35. Prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka ustaljeno je u praksi Međunarodnog suda.⁷⁵ Dokaz može biti prihvaćen bez posredstva svjedoka ako se smatra da ispunjava uslove propisane u pravilu 89. Pored toga, za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka, "strana podnosilac mora da bude u stanju da pokaže, jasno i konkretno, gde i kako se svaki dokument

⁷² Odluka po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svjedoka, slijedom iskaza Ramiza Dumanjića (dalje u tekstu: Odluka po zahtjevu za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svjedoka), 6. mart 2012., par. 10 (reference izostavljene).

⁷³ *Ibid* (reference izostavljene).

⁷⁴ *Ibid.* (reference izostavljene).

⁷⁵ Odluka po zahtjevu za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svjedoka (reference izostavljene).

uklapa u njenu argumentaciju".⁷⁶ Kada se ispune ti uslovi, Vijeće zadržava diskreciono ovlaštenje nad prihvatanjem dokaza na osnovu pravila 89.

36. Pored toga, pravilo 85(A) Pravidnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđa sljedeće:

[...] Osim ako Pretresno vijeće u interesu pravde odredi drugačije, dokazi se na suđenju izvode sljedećim redom:

- (i) dokazi optužbe;
- (ii) dokazi odbrane;
- (iii) dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika);
- (iv) dokazi odbrane kao odgovor na pobijanje (duplika);
- (v) dokazi čije je izvođenje naložilo pretresno vijeće u skladu s pravilom 98; i
- (vi) sve relevantne informacije koje mogu pomoći pretresnom vijeću pri odmjeravanju odgovarajuće kazne ako optuženi bude proglašen krivim po jednoj ili više tačaka optužnice.

Kako je Žalbena vijeće već podsjetilo, u skladu s jasnom formulacijom ovog pravila, navedeni redosljed mora se slijediti izuzev ukoliko – u interesu pravde – Pretresno vijeće ne odredi drugačije,⁷⁷ i "[p]o pravilu, tužilaštvo mora izvesti dokaze kojima potkrepljuje svoju tezu za vrijeme izvođenja dokaza tužilaštva".⁷⁸ Značaj propisanog redosljeda proističe iz prava optuženog na osnovu člana 21(4)(b) i (e) Statuta da mu se obezbijede odgovarajuće

⁷⁶ *Ibid* (reference izostavljene).

⁷⁷ *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-AR73.1, Odluka po žalbi tužilaštva na Nalog Pretresnog vijeća da se protivdokazi u vezi s alibijem izvedu za vrijeme izvođenja dokaza tužilaštva, 16. oktobar 2008. (dalje u tekstu: Odluka iz oktobra 2008. u predmetu *Lukić i Lukić*), par.22.

⁷⁸ Odluka iz oktobra 2008. u predmetu *Lukić i Lukić*, par. 11–12; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 216 (gdje se napominje da prihvatanje dokaza u postupku pobijanja, novih dokaza i dokaza na osnovu pravila 98 predstavljaju izuzetke od uobičajenog redosljeda naganja tužilaštva da zaključi svoj dokazni postupak i dopuštanja odbrani da počne odgovarati na navode); *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.13, Odluka po interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća o predočavanju dokumenata tužioca tokom unakrsnog ispitivanja svjedoka odbrane, 26. februar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Prlić* iz februara 2009.), par. 23.

vrijeme i uslovi za pripremu odbrane i pruži pravična prilika da ospori dokaze koje je ponudilo tužilaštvo.⁷⁹

37. Uobičajeno odstupanje od ovog generalnog redoslijeda skopčano je sa zahtjevom strane u postupku da ponovo otvori svoj dokazni postupak u svrhu prihvatanja "novih" dokaza,⁸⁰ što iziskuje konkretno opravdanje.⁸¹ Žalbeno vijeće je podržalo definiciju novog dokaza kojom su predviđene dvije kategorije takvih dokaza: (1) dokaz koji nije bio u posjedu strane u postupku koja ga predlaže u vrijeme zaključenja njenog dokaznog postupka, a koji do tada nije mogao biti pribavljen primjenom dužne revnosti,⁸² i (2) dokaz koji je bio u posjedu strane u postupku koja ga predlaže u vrijeme zaključenja njenog dokaznog postupka, ali koji postaje značajan tek u svjetlu drugih novih dokaza.⁸³

38. Prilikom razmatranja da li da dopusti nekoj strani u postupku da ponovo otvori svoj dokazni postupak u cilju prihvatanja novih dokaza, Vijeće mora prvo utvrditi da li bi strana u

⁷⁹ Odluka u predmetu *Prlić* iz februara 2009., par. 23 (gdje se poziva na *Tužilac protiv Delića*, predmet br. IT-04-83-AR73.1, Odluka po interlokutornoj žalbi na usmenu odluku Pretresnog vijeća o prihvatanju dokaznih predmeta 1316 i 1317, 15. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Delić* iz aprila 2008.), par. 22).

⁸⁰ *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva i za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svjedoka, 4. juli 2011.; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svedoka, 1. septembar 2011.; *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Zahtev za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prihvatanje dokumenata bez posredstva svedoka, 1. oktobar 2010.; *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prihvatanje dokumenata bez posredstva svedoka, 4. novembar 2010.; *Tužilac protiv Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje ograničenja broja reči i Drugi zahtev za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka, 5. novembar 2009.; *Tužilac protiv Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje propisanog broja reči i Drugi zahtev za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta bez posredstva svedoka, 7. decembar 2009. V. takođe *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, Zahtjev tužilaštva za ponovno otvaranje glavnog dokaznog postupka (potvrde o smrti) i prihvatanje dokumenata bez posredstva svjedoka, 26. juli 2011.; *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, Odluka kojom se uvrštavaju u spis dokumenti koji dopunjuju objedinjeni tabelarni pregled s hiperlinkovima, 25. novembar 2011., par. 29 (gdje je konačno zaključeno da predloženi materijal ne predstavlja novi dokaz).

⁸¹ Odluka iz februara 2009. u predmetu *Prlić*, par. 23 (gdje se poziva na *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 271 i Odluka iz aprila 2008. u predmetu *Delić*, par. 22).

⁸² *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-T, Odluka po alternativnom zahtjevu tužioca za ponovno otvaranje dokaznog postupka optužbe, 19. avgust 1998. (dalje u tekstu: Odluka o ponovnom otvaranju dokaznog postupka u predmetu *Čelebići*), par. 26; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 279 (gdje se potvrđuje definicija novih dokaza koju je dalo Pretresno vijeće). Novi dokaz se definiše u kontrastu prema dokazima u postupku pobijanja, u kom se izvode samo "dokazi [čije se prihvatanje traži zato što] opovrgavaju već izvedene dokaze odbrane", a činjenica da je neki novi dokaz nedavno pribavljen ne čini ga nužno prihvatljivim kao dokaz u postupku pobijanja; naime različite osnove prihvatljivosti važe za nove dokaze. Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 273, 276 (gdje se poziva na Odluku o ponovnom otvaranju postupka u predmetu *Čelebići*, par. 23).

postupku koja predlaže dokaze mogla uz razumnu revnost identifikovati i predočiti te dokaze tokom svog glavnog dokaznog postupka.⁸⁴ Vijeće može takođe razmotriti da li je značaj dokumenata koji su već u posjedu strane u postupku koja ih predlaže "objektivno [...] bilo moguće razumjeti" bez drugih nedavno otkrivenih dokaza.⁸⁵ Ako ne, Vijeće ima diskreciono ovlaštenje da prihvati predloženi dokaz, ali treba razmotriti da li njegovu dokaznu vrijednost suštinski nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje, posebno kada je riječ o kasnoj fazi postupka,⁸⁶ i može valjano odbiti to da učini ukoliko to ne bi bilo "u interesu pravde".⁸⁷ Takva procjena je "uvelike stvar konteksta, odnosno da ovisi o činjeničnim okolnostima svakog pojedinog slučaja",⁸⁸ te stoga faza postupka u kojoj se traži izvođenje tih dokaza traži, kao i potencijalno odgađanje do kog bi njegovo prihvatanje dovelo "izuzetno su relevantna pitanja za utvrđivanje da li je uvrštenje novih dokaza pravično prema optuženom".⁸⁹

39. Kad je riječ o predloženim dokazima koji ne predstavljaju nove dokaze, pretresno vijeće ipak može naložiti njihovo prihvatanje ukoliko bi bilo "u interesu pravde" da tako postupi.⁹⁰ U tom pogledu, iako je Pretresno vijeće ovlašteno da koristi sve relevantne dokaze

⁸³ *Tužilac protiv Popovića*, predmet br. IT-05-88-AR73.5, Odluka po interlokutornoj žalbi Vujadina Popovića na Odluku po zahtjevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva, 24. septembar 2008. (dalje u tekstu: Odluka iz septembra 2008. u predmetu *Popović i drugi*), par.11.

⁸⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 283; *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-AR73.6, Odluka po interlokutornim žalbama Ivana Čermaka i Mladena Markača na Odluku Raspravnog vijeća o ponovnom otvaranju dokaznog postupka tužiteljstva, 1. juli 2010. (dalje u tekstu: Odluka iz jula 2010. u predmetu *Gotovina i drugi*), par. 24.

⁸⁵ Odluka iz septembra 2008. u predmetu *Popović i drugi*, par. 11.

⁸⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 283 (gdje se poziva na pravilo 89(D)); Odluka iz jula 2010. u predmetu *Gotovina*, par. 24.

⁸⁷ Odluka iz februara 2009. u predmetu *Prlić i drugi*.

⁸⁸ Odluka iz jula 2010. u predmetu *Gotovina*, par. 23 ("Ukoliko prihvatanje novih dokaza predstavlja izmjenu redosljeda izvođenja dokaza predviđenu u pravilu 85(A) Pravilnika, Pretresno vijeće može primijeniti svoje diskreciono ovlaštenje da prihvati dokaze samo ako je to u interesu pravde").

⁸⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 290; Odluka o ponovnom otvaranju postupka u predmetu *Čelebići*, par. 27 ("Uopšteno govoreći, može se smatrati da kad Tužilaštvo podnosi zahtjev da mu se dozvoli izvođenje dodatnih dokaza, što je kasnije takav zahtjev podnijet, to je manja vjerovatnoća da će Pretresno vijeće udovoljiti zahtjevu [za ponovno otvaranje postupka].").

⁹⁰ *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, Odluka kojom se odobrava dopunski zahtjev tužilaštva za prihvatanje devet geografskih karata bez posredstva svjedoka, 15. decembar 2011., par. 13 (gdje se poziva na ovlaštenje vijeća iz pravila 85). V. takođe Odluka iz februara 2009. u predmetu *Prlić i drugi*, par. 23 ("[Ž]albeno vijeće se stoga ne može složiti sa žaliocima da postoji *apsolutna zabrana* predlaganja dokaza tužilaštva poslije završetka izvođenja njegovih dokaza (osim kada je riječ o dokazima tužilaštva kojima se pobijaju navodi odbrane i ponovnom otvaranju dokaznog postupka)."). Ipak, Žalbeno vijeće je takođe djelimično podržalo zaključak Pretresnog vijeća da dokazi koji su ranije bili dostupni tužilaštvu, a čija se relevantnost nije pojavila neočekivano i kojima je samo otklonjen neki nedostatak u predmetu tužilaštva generalno nisu prihvatljivi. *Tužilac protiv Delalića*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001., par. 273 ("Premda Žalbeno vijeće ne bi samo po sebi upotrijebilo ovakvu formulaciju, ono [...] ne nalazi nikakve greške u tom *dictumu* kad se on sagleda u svom kontekstu"). Vijeće stoga smatra da mora primijeniti oprez prilikom analiziranja perspektive prihvatanja dokaza bez posredstva svjedoka koje je predložila neka strana u postupku poslije okončanja svog dokaznog postupka.

koji su mu predloženi u svrhu donošenja informirane i uravnotežene presude, a njegova mogućnost da prihvati te dokaze kasno na suđenju, ali prije donošenja presude je zaista u skladu s statutarnim uslovom pravičnog suđenja,⁹¹ Žalbeno vijeće je konstatovalo da je uslov da se nekom optuženom omogući pravična mogućnost osporavanja tužiočevih dokaza, "što je "još važnije ako su dokazi ponudeni nakon okončanja izvođenja dokaza optužbe".⁹² Ukoliko se neki optuženi protivi prihvatanju takvih dokaza, "pretresno vijeće mora razmotriti problem nalaženja odgovarajuće ravnoteže između potrebe da se obezbijedi poštovanje prava optuženog i svoje odluke da takve dokaze prihvati".⁹³

40. Vijeće dalje podsjeća i upućuje na mjerodavno pravo za uvrštavanje dokumenata na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter i prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka kako je navedeno u njegovim ranijim odlukama.⁹⁴

B. Zahtjev za odlaganje rokova

41. Iako pravilo 126bis Pravilnika propisuje da je uobičajeni rok za dostavljanje odgovora na zahtjeve 14 dana, pravilo 127(A)(i) Pravilnika o postupku i dokazima predviđa da pretresno vijeće može, ako mu se u zahtjevu iznese opravdan razlog, produžiti ili skratiti svaki rok koji je propisan Pravilnikom ili na osnovu njega.

III. DISKUSIJA

A. Zahtjevi za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka

1. Dodavanje dokumenata na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter

42. Vijeće podsjeća da je odobravanje zahtjeva za izmjenu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter diskreciona odluka, a vijeće može uzeti u obzir različite faktore prilikom odlučivanja da li je u interesu pravde da tako postupi. Četiri predložena dokazna predmeta

⁹¹ *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Odluka po zahtjevima žalioaca za dostavu materijala, za suspenziju, odnosno izmjenu rasporeda podnošenja podnesaka, te po dodatnim podnescima, 26. septembar 2000., par. 31 (gdje se zaključuje da će se zbog ovog prava, obaveze objelodanjanja tužilaštva nastaviti do datuma donošenja prvostepene presude).

⁹² Odluka iz aprila 2008. u predmetu *Delić*, par. 22.

⁹³ Odluka iz aprila 2008. u predmetu *Delić*, par. 22.

⁹⁴ Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje 28 presretnutih dokaza bez posredstva svjedoka, 20. januar 2012., par. 9–10; Odluka po prvom zahtjevu optuženog za prihvatanje dokumenata bez posredstva svjedoka, 7. februar 2012., par. 3–4.

koja već nisu na Spisku dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter su dokumenti pod sljedećim brojevima na osnovu pravila 65ter: 07624, 07625, 07626 i 07627.

43. Priilikom razmatranja da li treba da odobri traženo dodavanje dokumenata na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter u ovoj fazi postupka,⁹⁵ Vijeće takođe razmatra da li je tužilaštvo postupalo s dovoljnom revnošću i tako pokazalo valjan razlog za traženje dodavanja dotičnog materijala i u kojoj je mjeri optuženom eventualno nanesena šteta dodavanjem. U tom kontekstu, Vijeće mora uzeti u obzir fazu postupka u kojoj je dotični materijal prvi put dostavljen optuženom.

44. Vijeće napominje da nijedan od zahtjeva za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka ne sadrži nikakve argumente na osnovu kojih bi Vijeće moglo ocijeniti da li je tužilaštvo postupalo s dovoljnom revnošću u pogledu njihovog objelodanjivanja optuženom ili traženja njihovog dodavanja na Spisak na osnovu pravila 65ter. U stvari, jedina informacija dostupna Vijeću u vezi s vremenom kada je ijedan od predloženih dokaznih predmeta postao dostupan tužilaštvu nalazi se u referencama navedenim na prvoj strani dokumenta broj 07625 na osnovu pravila 65ter, što ukazuje na to da je taj izvještaj ažuriran tako da odražava ažurirane podatke koje je ovom Međunarodnom sudu dostavila Međunarodna komisija za nestale osobe (dalje u tekstu: ICMP) u decembru 2010.⁹⁶ Vijeće takođe primjećuje da sam dokument pod brojem 07625 na osnovu pravila 65ter nosi datum 13. januara 2012., punih šest sedmica prije podnošenja Zahtjeva od 30. marta, a da je prijevod dokumenta pod brojem 07625 na osnovu pravila 65ter stavljen optuženom na raspolaganje tek 26. aprila 2012., više od dva mjeseca po okončanju izvođenja dokaza optuženog. U tim okolnostima, Vijeće ne smatra da je tužilaštvo postupilo s dovoljnom revnošću da opravda dodavanje dokumenta broj 07625 na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, posebno ako bi se time nanijela šteta optuženom s obzirom na kasnu fazu postupka. Shodno tome, zahtjev tužilaštva za dodavanje dokumenata broj 07624, 07625, 07626 i 07627 na osnovu pravila 65ter na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter se odbija.

⁹⁵ Izvođenje dokaza odbrane okončano je 15. februara 2012. a počelo je 23. januara 2012. Vijeće je 20. septembra 2011. izdalo nalog kojim proglašava dokazni postupak tužilaštva okončanim 27. septembra 2011., izuzev kad je riječ o svjedočenju svjedoka 208 i svim "odlukama po zahtjevima vezanim za dokaze u dokaznom postupku tužilaštva po kojima još nije riješeno do tog dana.". Nalog u vezi s rasporedom izvođenja dokaza odbrane i povezanim pitanjima. 20. septembar 2011.

⁹⁶ Dokument broj 07625 na osnovu pravila 65ter, str. 1. Vijeće primjećuje da je jedan od dokumenata koji sadrže ovaj ažurirani niz podataka, ERN D000-3464, već uvršten u spis kao dokazni predmet P01940 u februaru 2011.

2. Prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka

45. Na početku, Vijeće primjećuje da tužilaštvo nije sugerisalo da traži prihvatanje predloženih dokaznih predmeta kao dokaza u postupku pobijanja, niti je zatražilo odobrenje da ponovo otvori svoj dokazni postupak. Nadalje, tužilaštvo nije ni u jednom od zahtjeva za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka navelo nikakve informacije na osnovu kojih bi Vijeće moglo analizirati u kojoj se mjeri preostali predloženi dokazni predmeti mogu adekvatno okarakterisati kao novi dokazi ili u kojoj bi mjeri drugi novootkriveni dokazi mogli promijeniti razumno shvatanje značaja preostalih predloženih dokaznih predmeta.⁹⁷ Vijeće stoga konstatuje da tužilaštvo nije pokazalo da ijedan od predloženih dokaznih predmeta tužilaštva predstavlja novi dokaz, što bi opravdalo ponovno otvaranje dokaznog postupka optužbe.

46. U skladu s tim, pitanje koje Vijeće treba riješiti je da li bi odobrenje izmjene redoslijeda navedenog u pravilu 85 u svrhu prihvatanja bilo kojeg od predloženih dokaznih predmeta bilo u interesu pravde.⁹⁸ Vijeće će stoga analizirati preostale predložene dokazne predmete isključivo u svjetlu pitanja da li oni ispunjavaju uslove za prihvatanje bez posredstva svjedoka i, ako je tako, da li bi bilo u interesu pravde da se na osnovu pravila 85 dopusti njihovo prihvatanje u ovoj kasnoj fazi postupka.

47. U opštem smislu, Vijeće prihvata argumente tužilaštva da su preostali predloženi dokazni predmeti relevantni i da oni imaju dokaznu vrijednost kako je propisano pravilom 89(C). Međutim, bez obzira na njihovu relevantnost i dokaznu vrijednost, Vijeće smatra da, s obzirom na kasnu fazu postupka, uticaj koji bi prihvatanje preostalih predloženih dokaznih predmeta imalo po pripremanje Završnog podneska optuženog i potrebu da se obezbijede prava optuženog na pravično suđenje tako što će mu se dopustiti da osporava dokaze kojima se tereti, ne bi bilo u interesu pravde ni ekspeditivnog suđenja da se dopusti odstupanje od opšteg redoslijeda navedenog u pravilu 85 u svrhu uvrštavanja predloženih dokaznih predmeta u spis.

⁹⁷ Vijeće takođe primjećuje da tužilaštvo nije sugerisalo da bilo koji od predloženih dokaznih predmeta predstavlja dokaz u postupku pobijanja.

⁹⁸ Vijeće je mišljenja da približavanje stavova strana u postupku u vezi s primjerenošću prihvatanja određenih predloženih dokaznih predmeta ne mora značiti da bi prihvatanje tih dokaznih predmeta bilo u interesu pravde.

B. Zahtjev za odlaganje rokova

48. U vezi sa zahtjevom za odlaganje rokova za podnošenje Završnog podneska, Vijeće je svjesno činjenice da je optuženi utrošio vrijeme na pripremu Odgovora na Zahtjev od 30. marta i na pripremu za mogućnost da predloženi dokazni predmeti budu prihvaćeni. Vijeće stoga konstatuje da je optuženi pokazao opravdan razlog da mu se odobri odlaganje roka za podnošenje Završnog podneska. Međutim, uzimajući u obzir činjenicu da nijedan od predloženih dokaznih predmeta nije uvršten u spis ovom odlukom, odlaganje do 20. juna 2012. bilo bi nesrazmjerno. Pretresno vijeće stoga određuje rok za podnošenje završnih podnesaka obiju strana u postupku za 11. juni 2012.

IV. DISPOZITIV

Iz navedenih razloga, na osnovu pravila 65ter, 85, 89 i 127 Pravilnika, Pretresno vijeće ovim

- (1) **ODBIJA** Zahtjev tužilaštva od 30. marta i Zahtjev od 10. aprila;
- (2) Djelimično **ODOBRAVA** zahtjev optuženog za odlaganje roka do 11. juna 2012.;
- (3) **NALAŽE** da se odlaganje roka primjenjuje podjednako na obje strane u postupku; i
- (4) **OBAVJEŠTAVA** strane u postupku da Pretresno vijeće neće razmatrati nijedan daljnji zahtjev za izvođenje dodatnih dokaza.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija Christoph Flügge,
predsjedavajući

Dana 14. maja 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]